

Nie ustają pytania o zwrot nadpłaty w ubezpieczeniu zdrowotnym

POLSKI ŁAD
NAJPROŚCIEJ

Problem dotyczy przede wszystkim sytuacji, gdy zostanie ona stwierdzona już po upływie terminu do złożenia odpowiedniego wniosku do ZUS. Przepisy nie dają na to odpowiedzi

Piotr Aleksiejuk
radca prawny,
Wojarska Aleksiejuk
i Wspólnicy

Julia Herold
radca prawny,
Wojarska Aleksiejuk
i Wspólnicy

Wejście w życie Polskiego Ładu, tj. ustawy nowelizującej jednocześnie wiele ustaw w zakresie podatków i składek, prowadziło spore zamieszanie i niepewność, szczególnie dla przedsiębiorców. Wiele problemów spowodowały m.in. liczne zmiany w zasadach obliczania składki zdrowotnej. Od nowego roku zmienił się nie tylko jej sposób naliczania, ale i zwrotu jej nadpłaty. Otrzymanie takiego zwrotu uwarunkowane jest złożeniem przez płatnika odpowiedniego wniosku, co jest całkowicie nowym rozwiązaniem. Płatnicy zadają wiele pytań: kiedy należy go złożyć, jak tego dokonać oraz co w przypadku, kiedy nadpłata wyniknie już po ustalonym terminie składania wniosków o zwrot? Niestety, ani przepisy, ani Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie rozwiewają wprost wszystkich wątpliwości.

Rozliczenie roczne

Zasady obliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne określa ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (dalej: u.s.o.z.). W tej to właśnie ustawie Polski Ład dokonał fundamentalnych zmian, modyfikując obowiązującą od lat zasadę obliczania składki dla prowadzących pozarolniczą działalność. Przed nowelizacją u.s.o.z. wynosiła ona 9 proc. od zadeklarowanej podstawy, która wynosiła nie mniej niż 75 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ostatni kwartał poprzedniego roku.

Po wprowadzonych zmianach wysokość składki zdrowotnej jest uzależniona w pierwszej kolejności od sposobu opodatkowania. W przypadku przedsiębiorców opodatkowanych zryczałtowanym podatkiem od przychodów ewidencjonowanych będzie ona także uzależniona od przychodu. Podstawa jej wymiaru wynosi:

- 60 proc. przeciętnego wynagrodzenia z IV kwartału poprzedniego roku (dopóki przychód od początku roku nie przekroczy 60 000 zł);
- 100 proc. przeciętnego wynagrodzenia z IV kwartału poprzedniego roku (jeśli przychód od początku roku przekroczył 60 000 zł, ale nie przekroczył 300 000 zł);
- 180 proc. przeciętnego wynagrodzenia z IV kwartału poprzedniego roku

(gdy przychód od początku roku przekroczył już 300 000 zł).

Od przychodu odlicza się kwoty opłaconych składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów lub odliczone od dochodu. Ponadto składka będzie opłacana miesięcznie, ale po zakończeniu roku składkowego będzie ona rozliczana w stosunku rocznym. Roczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne ustala się za okres roku składkowego, który trwa od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego.

W przypadku przedsiębiorców opodatkowanych podatkiem liniowym lub według skali podstawę wymiaru składek stanowi dochód z działalności gospodarczej, który ustala się, obliczając różnicę pomiędzy osiągniętymi przychodami z tytułu działalności a poniesionymi kosztami uzyskania przychodów. Otrzymany wynik pomniejsza się o kwotę opłaconych w tym roku składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe – jeżeli nie zostały oczywiście zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. [ramka] Także w tym przypadku składkę opłaca się miesięcznie, ale po zakończeniu roku składkowego będzie się ją rozliczać w stosunku rocznym. Co istotne, jeżeli ustalona podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne będzie niższa od kwoty stanowiącej iloczyn miesięcy w roku składkowym podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu i minimalnego wynagrodzenia, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowi kwota wyższa.

Możliwe scenariusze

W przypadku przedsiębiorców opodatkowanych ryczałtem, gdy po zakończeniu roku składkowego okaże się, że suma zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, które płatnik zapłacił za poszczególne miesiące, jest niższa niż składki obliczone od rocznej podstawy, płatnik będzie obowiązany do uiszczenia dopłaty. Różnicę powinno się opłacić do 20 marca danego roku. W przypadku braku płatności w tym terminie mogą zostać naliczone odsetki.

Jeśli zaś suma składek na ubezpieczenie zdrowotne wpłaconych za każdy miesiąc okaże się być wyższa niż roczna, ustalona od podstawy rocznej, wówczas płatnikowi będzie przysługiwał zwrot, będący oczywiście różnicą między sumą składek miesięcznych a składką ustaloną od podstawy rocznej. Wniosek o zwrot nadpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne dotyczy nie tylko przedsiębiorców, którzy są opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, ale także na zasadach ogólnych, tj. według skali podatkowej i podatkiem liniowym.

Jak obliczyć składkę dla przedsiębiorcy rozliczającego się według skali*

Przychody podatkowe:

- styczeń: 10 000 zł
- luty: 5000 zł
- marzec: 1000 zł
- kwiecień: 10 000 zł

Koszty podatkowe:

- styczeń: 2000 zł
- luty: 1000 zł
- marzec: 500 zł
- kwiecień: 4000 zł

Wysokość składki zdrowotnej:

- styczeń: $6221,04 \times 75 \text{ proc.} \times 9 \text{ proc.} = 419,92 \text{ zł}$ (składka obliczana na zasadach obowiązujących do 31 stycznia 2021 r.);
- luty: $10\,000 - 2000 \times 9 \text{ proc.} = 720 \text{ zł}$;
- marzec: $[(10\,000 + 5000) - (2000 + 1000) - 8000] \times 9 \text{ proc.} = 360 \text{ zł}$;
- kwiecień: $[(10\,000 + 5000 + 1000) - (2000 + 1000 + 500) - (8000 + 4000)] = 500 \text{ zł}$;
- 500 zł < 3010 zł (wysokość minimalnego wynagrodzenia)
- Skoro podstawa wymiaru składki byłaby niższa niż aktualnie obowiązujące minimalne wynagrodzenie, musi ona zostać podwyższona do tej kwoty: $3010 \text{ zł} \times 9 \text{ proc.} = 270,90 \text{ zł}$
- maj: $(10\,000 + 5000 + 1000 + 10\,000) - (2000 + 1000 + 500 + 4000) - (8000 + 4000 + 500) \times 9 \text{ proc.} = 540 \text{ zł}$

* Dla przedsiębiorców rozliczających się liniowo zasada obliczania podstawy wymiaru składki zdrowotnej jest taka sama, jednak składka wynosi 4,9 proc., a nie 9 proc. podstawy wymiaru. ©P

Po terminie wnioski nierozpatrywane

Co jednak istotne, aby otrzymać zwrot nadpłaty, konieczne będzie złożenie odpowiedniego wniosku. ZUS bowiem nie zwróci nadpłaty z urzędu. Termin na złożenie wniosku na podstawie art. 81 ust. 2n u.s.o.z. po ostatniej nowelizacji dokonanej 29 stycznia 2021 r. biegnie od 15 lutego do 31 maja i można go złożyć tylko za pośrednictwem PUE ZUS. Dodatkowo organ zastrzegł sobie, że termin ten jest ostateczny i wnioski złożone po tym terminie nie będą już rozpatrywane. Problem pojawia się jednak, gdy przedsiębiorca dokona korekty zeznania podatkowego i stwierdzi, że istnieje nadpłata, ale będzie już za późno na złożenie wniosku o zwrot nadpłaty. Zgodnie z art. 81 ust. 2y u.s.o.z. korekta podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne wskazywana w dokumentach rozliczeniowych za poszczególne miesiące danego roku kalendarzowego może być składana do ZUS nie później niż do końca drugiego miesiąca, licząc oczywiście od upływu terminu do złożenia zeznania za ten rok kalendarzowy. Wobec czego korekta podstawy wymiaru składek i należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne może być złożona do ZUS najpóźniej do 30 czerwca, natomiast termin składania wniosków o zwrot nadpłaconej składki mija 31 maja. Zwrot takiej nadpłaty może mieć postać tylko zaliczenia na poczet przyszłych składek i może

zostać dokonany tylko nieposiadającym żadnych zaległości w składkach. Przynajmniej takie rozwiązania wskazuje ZUS.

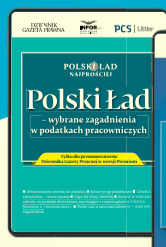
Czy wobec tego, aby otrzymać zwrot nadpłaty, nawet jeśli jeszcze nie znamy jej wysokości, należy złożyć wniosek z góry – ważne, aby zmieścić się w terminie? Z przepisów wynika jedynie, że aby zabezpieczyć się przed możliwością utraty nadpłaconej składki zdrowotnej, przedsiębiorcy powinni złożyć wniosek o zwrot nadpłaconej składki zdrowotnej, zanim upłynie termin na jego złożenie. Biorąc pod uwagę tempo zmian w obecnym systemie prawnym, jak i pilną potrzebę wyjaśnienia wielu kwestii budzących wątpliwości, trzeba mieć nadzieję, że również ta wątpliwość zostanie w końcu wyjaśniona i wskazane zostanie precyzyjne rozwiązanie. Co prawda przy właściwym naliczeniu składki zdrowotnej za poszczególne miesiące nadpłata może nie być powszechnym zjawiskiem, jednakże warto się przygotować na to, że może dotyczyć sporej części przedsiębiorców. ©P

Podstawa prawna

- art. 81 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1285; ost.zm. Dz.U. z 2021 r. poz. 91)
- ustawa z 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2105; ost.zm. Dz.U. z 2021 r. poz. 2469)

AUTOPROMOCJA

POLSKI ŁAD
NAJPROŚCIEJ

Wyjątkowe,
praktyczne dodatki
nt. Polskiego Ładu

sklep.infor.pl

W wydaniu cyfrowym Dziennika Gazety Prawnej na bieżąco analizujemy przepisy, wyjaśniamy ważne zmiany prawa, doradzamy najlepsze rozwiązania, publikujemy stanowiska i interpretacje urzędów. **Piszemy najprościej o Polskim Ładzie!**